

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare i Region Norrbotten

Bakgrund - kommunallagens krav

Kommuner och landsting får efter beslut av fullmäktige lämna över verksamhet till privata utförare. Kommunallagen (KL) ställer krav på att kommuner, landsting och regioner kontrollerar och följer upp verksamhet som lämnats över till privata utförare genom avtal. Genom avtalen behöver man även se till att allmänheten har möjlighet till insyn i den verksamhet som lämnats över. Syftet med KL:s krav är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförare verksamhet. Landsting och regioner behöver ha ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas.

Privat utförare definieras i 10 kap 7§ KL. Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet enligt 1 §. Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i 6 §.

Region Norrbottens ansvar

Region Norrbotten ansvarar för att erbjuda vissa välfärdstjänster med tillfredsställande kvalitet till sina invånare. Det gör man genom uppdrag till egen verksamhet eller privat utförare. Region Norrbotten får lämna över verksamhet till privata utförare efter beslut i regionfullmäktige. Regionen står kvar som ansvarig huvudman både då verksamheten bedrivs av en upphandlad utförare¹ och då verksamheten bedrivs av utförare i ett valfrihetssystem².

Regionfullmäktige ska enligt 5 kap 3§ (KL) varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som upphandlats och utförs av privata utförare. Programmet ska också ange hur uppföljningen ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Programmets omfattning

Programmet gäller för de privata verksamheter som utför uppdrag inom ramen för Region Norrbottens ansvarsområden genom avtal med regionen. Programmet omfattar enbart de verksamheter som tydligt riktar sig till och rör medborgarna.

Ansvar för uppföljning

Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden ansvarar för att se till att verksamheterna drivs enligt lagar, föreskrifter, mål och riktlinjer, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten drivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. I ansvaret ingår att följa upp och kontrollera verksam-

¹ Enligt Lag (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) eller Lag (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF)

² Enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

heten. Detta gäller oavsett om verksamheten drivs i egen regi eller av en privat utförare. Underlaget från uppföljningen blir en del i Region Norrbottens arbete för att utveckla och förbättra verksamheter och tjänster till medborgarna samt att förbättra allmänhetens möjlighet till insyn.

Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden ansvarar för att uppföljningen regleras i de avtal som tecknas med varje utförare. Det innebär att förfrågningsunderlag och avtal ska innehålla krav på att utföraren medverkar vid uppföljning av verksamheten genom att exempelvis lämna statistik och verksamhetsmått till regionstyrelsen/regionala utvecklingsnämnden samt att utföraren deltar vid genomförandet av enkäter som regionstyrelsen bestämmer. Krav ska också finnas på att utföraren rapporterar nödvändiga uppgifter till regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden, nationella register eller andra myndigheter samt kring synpunktshantering, där regionstyrelsen/regionala utvecklingsnämnden vid begäran ska få del av inkomna synpunkter från medborgare. Avtalet ska också reglera hur uppföljningen återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden ska följa upp att uppdrag till privata utförare utförs enligt uppdragsbeskrivningar, förfrågningsunderlag, anbud och avtal. De ska också följa upp att utförarna följer de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla. Efterlevnaden säkras löpande genom intern kontroll som regionstyrelsen respektive regionala utvecklingsnämnden ansvarar för samt genom regionstyrelsens uppsiktsplikt och revisorernas granskning.

Allmänhetens insyn

Allmänheten ska få skälig insyn i verksamhet som lämnas över till privata utförare. I de avtal som regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden tecknar med privata utförare ska det anges vilken information som utföraren ska lämna ut till regionstyrelsen och på vilket sätt informationen ska lämnas ut till allmänheten.

Informationen som begärs från privata utförare ska ha en koppling till upphandlingen, avtalet och verksamheten och inte ställa högre krav än vad som är rimligt. Utföraren behöver inte lämna uppgifter om det strider mot lag eller annan författning. Den information som lämnas till regionstyrelsen ska inte anses utgöra företagshemlighet enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter. Utföraren bör få information om att handlingarna är allmänna handlingar när de inkommit till regionstyrelsen och att de kan vara offentliga.

Allmänhetens möjligheter att jämföra utförare

Invånarna ska erbjudas möjlighet att jämföra olika vårdgivares utbud och resultat. Det görs genom att Region Norrbotten medverkar till utvecklingen av nationella jämförelsetjänster, exempelvis inom ramen för 1177.

Återrapportering

Rapportering sker i möjligaste mån som en del av regionens ordinarie rapporteringssystem med delårsrapporter och årsredovisning. Utöver delårsrapporter och årsredovisning ansvarar regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden för att ta fram former för lämpliga avrapporteringar av de genomförda avtalsuppföljningar avseende de privata utförarna.